

РЕЦЕНЗИЯ

от

доц. д-р арх. Красимира Вачева
на монографичен труд

АРХИТЕКТУРАТА НА ОБЩЕСТВЕНИ СГРАДИ ЗА ИЗКУСТВО И КУЛТУРА

автор

д-р арх. Радост Райновска

Предложеният за печат труд на арх. Радост Райновска представлява теоретична разработка, осъвременяваща типологията на обществените сгради, предназначени за изкуство и култура. Актуалността на изследването се състои в надграждането на съществуващите по-ранни проучвания. Монографията е посветена на архитектурната типология, която според автора е „един от най-важните клонове на архитектурната наука, систематизиращ и разработващ основните принципи на формиране на типовете сгради в съответствие с техните функционални характеристики”.

Арх. Райновска изследва един актуален тип обществени сградни форми с цел теоретичното им осмисляне на базата на събраните добри исторически практики. Подходът към темата е убедително аргументиран като избор от научна и научно-приложна гледна точка.

Характерът на съдържанието на монографията е многообразен. В изследването се разглеждат сгради за изкуство и култура, появили се в различни времеви периоди - напр. театърът, водещ началото си от дълбока древност и киното, създадено в началото на XX век. Всеки типологичен вид

е представен чрез кратък исторически обзор и е проследено неговото композиционно и структурно развитие.

В монографията се разглеждат седем архитектурни теми: музейни сгради, обществени библиотеки, зрителни зали, културни средища, кинотеатри, концертни зали и театри (античен и ренесансов театър, класически театър и съвременни театрални сгради). Представени са основни научно-теоретични положения и принципи в архитектурното проектиране на сгради за изкуство и култура. Те, като всяка многокомпонентна форма, се състоят от характерни елементи и правилното им структуриране се основава на съответните функционални връзки.

Авторът анализира в хронологичен порядък развитието на даден тип сграда, за да определи бъдещите тенденции в перспективното развитие на типа. Материалите са актуализирани в съответствие с действащите към юни 2019 год. нормативни изисквания.

Арх. Райновска разглежда сградите за изкуство и култура в светлината на съвременния обществено-политически и социално-икономически живот и прави успешен опит да установи при кои от тях той оказва осезателно влияние върху организацията на пространствата. Особено стойностно е проследяването на процесите на промяна и развитие в архитектурата на сградите за изкуство и култура, изразени в планово-композиционната им структура и функционална организация.

Аналитичната част на труда се основава на: хронологичен обзор на основни направления в историческото развитие, проследяване на характерни типологични изменения в планово-функционалната композиция, структурни промени в основни функционални звена и пространства, действащата нормативна база в България по темата към момента на проучването и

моделите на функционални схеми при различни типове сгради за изкуство и култура.

Съществен принос на разработката са новите авторски функционални схеми и оразмерявания, съобразени с изискванията на времето и новите текстове в нормативната база. Арх. Райновска успешно защитава тезата, че пространствената организация на сградите за изкуство и култура се състои от йерархична система, съставена от функционални групи, разделени на блокове и подгрупи, наречени основни и допълващи функционални групи.

В монографията са анализирани вече съществуващи планово-композиционни решения за различните видове обществени сгради за култура и изкуство. Въз основа на аналитичната част на монографията, арх. Райновска предлага нова обобщена класификация на функционалните зони. Друг принос е създадената структурна систематизация на състава и видовете помещения в разглежданите сгради. Използвайки типологичните прилики на видовете помещения и предназначението им в различните типове сгради е структурирана единна система от функционални групи с основно и допълващо предназначение. В труда е представено базисно оразмеряване и съотношение на съставляващите функционални единици в сградите. Предложената структура ще бъде в услуга на бъдещи архитекти в обучението и практиката им.

В книгата се оформя становището, че динамиката на социалния и обществен живот изисква непрекъснато обновяване на стратегията за развитие на тези сгради, разглеждани като планово-композиционна структура. Едно от основните и съществени достойнства на труда е постигнатия баланс между многобройните определящи фактори при проектирането на различните типове сгради за изкуство и култура.

Изследването „Архитектура на обществените сгради за изкуство и култура“ е предназначена за широката публика и за студентите по архитектура. Съдържанието отговаря на част от програмата на дисциплината „Обществени сгради“, изучавана в специалност „Архитектура“ в Архитектурния факултет на Варненски свободен университет „Черноризец Храбър“.

ВАРНА

17.06 2019 г.

Рецензент: .....

доц. д-р арх. Красимира Вачева
Варненски свободен университет
"Черноризец Храбър"
моб. тел. 0889 822 721